

Mezinárodní trestní právo

Nadnárodní organizovaný zločin –
univerzální a regionální instrumenty

Prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc.

Obsah

- Pojem organizovaný zločin
- Instrumenty proti obchodu s drogami
- Instrumenty proti praní peněz
- Instrumenty proti organizovanému zločinu

1. Pojem organizovaný zločin

- Shodné znaky s mez. terorismem
  - Profesionalita, plánovitost, hierarchická struktura, disciplína a konspirace
  - Bohatství, kvalitní vybavení
  - Mezinárodní působení
  - Násilí, únosy, zastrašování
  - Pronikání do ekonomiky a politiky
- Rozdílné znaky
  - Dosažení finančního či jiného prospěchu
  - Ilegální obchod, ovládnutí trhu

2. Instrumenty proti obchodu s drogami

- Historie mezinárodních smluv ke kontrole drog – od 1.opiové úmluvy (1912)
- Současné mezinárodní smlouvy
  - Jednotná úmluva o omamných látkách (1961)
  - Úmluva o psychotropních látkách (1971)
  - Úmluva OSN proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami (1988)

2. Instrumenty proti obchodu s drogami (2)

- Dva typy smluvních závazků
  - Administrativní kontrola
    - Klasifikace kontrolovaných látek – seznamy
    - Mezinárodní kontrolní orgány
    - Odhady a statistiky
    - Licencování vývozu a dovozu
    - Specifické zakazy, např. pěstování drogových rostlin
  - Trestní postih

2. Instrumenty proti obchodu s drogami (3)

- Ustanovení v Jednotné úmluvě a Úmluvě (1971)
  - Omezená harmonizace vnitrostátních trestních zákonů
  - Kriminalizace některých činů
  - Extradice
- Úmluva OSN (1988)
  - Především trestněprávní ustanovení
  - Závazek k harmonizaci trestných činů
  - Úprava trestní jurisdikce
  - Praní peněz a konfiskace výnosů
  - Extradice a právní pomoc
  - První instrument proti organizovanému zločinu – pouze v oblasti obchodu s drogami

3. Instrumenty proti praní peněz

■ Sektorový přístup

- Úmluva OSN (1988) – pouze proti legalizaci výnosů z obchodu s drogami

■ Obecný přístup

- Nejdříve regionální – Rada Evropy
- Úmluva o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu (1990)
  - Předmětné trestné činy (možno upřesnit)
  - Trestné činy praní/legalizace výnosů zločinu
  - Mezinárodní spolupráce, předávání informací
  - Prozatímní opatření
  - Konfiskace

3. Instrumenty proti praní peněz (2)

- Preventivní instrumenty
  - Skupina pro finanční úkoly (FATF) při OECD
    - 40 doporučení FATF pro bankovní sektor
  - EU – směrnice Rady ES 91/308/EHS o prevenci využívání finančního systému za účelem praní peněz
  - Hlavní zásady
    - Identifikace zákazníka
    - Uchovávání záznamů
    - Povinnost zvýšené bdělosti
    - Oznamování podezřelých obchodů

4. Instrumenty proti organizovanému zločinu

- Instrumenty *soft law*
  - Neapolská politická deklarace (1994)
  - Celosvětový akční plán (1994)
- Smluvní dokumenty
  - Úmluva OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu (Palermo, 2000)
  - Protokol o prevenci, potlačování a trestání obchodu s lidmi, zvláště ženami a dětmi (2000)
  - Protokol proti pašování přistěhovalců po zemi, po moři a letecky (2000)
  - Protokol proti nedovolené výrobě a obchodu se zbraněmi, jejich částí, komponentů a munice (2001)

4. Instrumenty proti organizovanému zločinu (2)

- Nejdůležitější prvky Palermské úmluvy
  - Prevence a boj proti nadnárodnímu organizovanému zločinu
  - Definice: 4 nové trestné činy + závažná trestná činnost nadnárodní povahy a zahrnující organizovanou zločineckou skupinu
  - Organiz.zločinecká skupina = strukturovaná skupina (min. 3 osob), existuje po určitou dobu s cílem páchání závažného trestného činu, aby získala finanční nebo jiný hmotný prospěch

4. Instrumenty proti organizovanému zločinu (3)

- Závazky k harmonizaci trestního práva – 4 trestné činy
  - Zločinné spolčení
  - Nabývání, legalizace a převody výnosů z trestné činnosti
  - Úplatkářství (aktivní i pasivní)
  - Maření výkonu spravedlnosti
- Odpovědnost právnických osob
- Konfiskace výnosů
- Odškodnění obětí
- Úprava jurisdikce
  - Obligatorní: teritorialita (+ vlajka a registrace)
  - Fakultativní: personalita, pasivní pers., ochrana
  - *Aut dedere aut judicare*
- Extradice a právní pomoc

4. Instrumenty proti organizovanému zločinu (4)

- Protokol proti obchodování s lidmi
  - Zranitelné kategorie osob
  - Sexuální vykořisťování nebo nucená práce, otroctví nebo odběr orgánů
  - Prevence i represe
  - Lidskoprávní ustanovení – ochrana a postavení obětí obchodování
- Protokol o pašování migrantů
  - Obstarání ilegální vstupu na území státu, s cílem finančního či jiného prospěchu
  - Bezpečnost dokladů x prodej, padělání
- Protokol o střelných zbraních
  - Nedovolená výroba obchod
  - Ustanovení povahy trestní i technické (např. označování)

Závěr

- Dotazy a připomínky ?
- Děkuji za pozornost !